

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010
Dep 0030 OSLO

Helthjem Delivery
Postboks 4483 Nydalen
0403 Oslo

Forslag til ny postlov – hørings svar fra Helthjem

Helthjem viser til Samferdselsdepartementets høringsbrev av 7. november 2025 om forslag til ny postlov, med høringsfrist 20. januar 2026. Helthjem gir med dette sine kommentarer til høringsforslaget.

Kontaktperson for Helthjem:
Marius Tegnander Evensen
Direktør for samfunn og kommunikasjon
marus.te@helthjem.no | 980 43 244

Helthjem Delivery AS
Organisasjonsnummer: 912 006 743

Helthjem Netthandel AS
Organisasjonsnummer: 914 919 010

Helthjem Mediapost AS
Organisasjonsnummer: 986 136 908

1. Innledning.....	3
2. Helthjems overordnede vurdering av lovforslaget.....	4
3. Flere store utfordringer i dagens postmarked.....	4
3.1 Forslag i ny postlov legger til rette for konkurranse og valgfrihet.....	5
3.2 Avbøtende tiltak bør innrettes som anbud.....	7
3.3 Videreformidlingsplikten bør være en del av avbøtende tiltak.....	8
3.4 Overgangsordning og krav til tidsavgrensning.....	9
4. Registreringsplikt – enkel tilgang og lav terskel for etablering.....	10
4.1 Rapporteringsplikt – vår mening om rammeverket.....	11
5. Postsektorens utvidede ansvar for sikkerhet og beredskap.....	11
5.1 Avgrensning mot dørterskeltjenesten.....	12
5.2 Politiattest – omfang og praktisering i et sikkerhetsperspektiv.....	13
6. Tilgang til postbokser og pakkeskap.....	14
6.1 Prinsipper for tilgang og kostnadsfordeling.....	14
7. Digital og informasjonsmessig infrastruktur (adresse og postnummer). 15	15
8. Dagens erstatningsordninger i post- og pakkemarkedet.....	15
9. Miljøhensyn i relasjon til ny postlov.....	16
10. Helthjem ønsker minst tredagers avisdistribusjon.....	17
11. Avsluttende bemerkninger og anbefalinger.....	17

1. Innledning

Dette høringsinnspillet er utarbeidet i fellesskap og oversendes på vegne av Helthjem Delivery AS, som øverste juridiske enhet i Helthjem-nettverket. Innspillet gjenspeiler dermed synspunkter fra Helthjem Netthandel AS, Helthjem Mediapost AS, Helthjem Distribusjon Oslo AS, Helthjem Distribusjon Vest AS, Helthjem Distribusjon Østlandet AS, Aktiv Norgesdistribusjon AS, Polaris Distribusjon Nord-Norge AS, Polaris Distribusjon Midt-Norge AS, Polaris Distribusjon Nordvestlandet AS, Polaris Sør AS, Distribution Innovation AS og Morgenlevering AS (heretter samlet omtalt som «Helthjem», «Helthjem-nettverket», «vi» og «oss»).

Kort om oss

Helthjem er en landsdekkende logistikkaktør som distribuerer postsendinger som aviser, brev, uadressert reklame, magasiner, mat og pakker. Distribusjonen av disse produktene skjer primært om natten, seks dager i uken (mandag til og med lørdag). Helthjem kan nå 100 prosent av Norges befolkning helt hjem.

I skrivende stund når vi om lag 80 prosent av husholdningene gjennom kommersiell distribusjon, mens de resterende om lag 20 prosent dekkes gjennom distribusjon av lørdagsaviser via statlige anbud.¹

I tillegg har Helthjem løpende distribusjon til et landsdekkende butikknnettverk, med levering av redaksjonelle aviser til om lag 4500 utsalgssteder og pakker til rundt 1100 betjente utleveringssteder over hele landet.

Helthjem-nettverket har røtter som strekker seg mer enn 150 år tilbake, med utgangspunkt i distribusjonen av det som fortsatt er Norges største riksdekkende aviser. Med avisdistribusjonen som fundament har Helthjem videreutviklet en struktur som i dag distribuerer om lag 110 millioner fysiske enheter årlig, bestående av rundt 2000 budruter og mer enn 80 terminaler over hele landet.

Siden 2015 har Helthjem distribuert netthandelspakker, et område som for øvrig har hatt betydelig vekst. I 2016 ble distribusjonsnettverket ytterligere utvidet til å omfatte hjemlevering av mat gjennom selskapet Morgenlevering AS, som driftes og eies 100 prosent av Helthjem Delivery AS.

Vi takker for invitasjonen til å gi innspill på forslaget til ny postlov. Forslaget er av stor betydning for oss, og vi mener dette kan legge grunnlaget for et mer velfungerende postmarked i fremtiden.

¹ Samferdselsdepartementet: Anbud for avisdistribusjon i områder uten kommersielt grunnlag.

2. Helthjems overordnede vurdering av lovforslaget

Helthjem støtter overgangen fra dagens utleveringsfrekvens på 2,5 dager hjem per uke til én fast utleveringsdag for tradisjonelle brevsendinger.² Vi støtter også videreføring av støtte for avislevering hjem minst tre dager i uka der det ikke er kommersielt grunnlag for dette.³

En slik omlegging er etter vårt syn i tråd med utviklingen i postmarkedet, med sterkt fallende brev- og avisvolumer⁴, og bidrar til et mer bærekraftig og fremtidsrettet posttilbud. Det er særlig positivt at lovforslaget tydelig slår fast at det å sende og motta postsendinger og aviser er en rettighet for alle innbyggere i Norge, samtidig som den generelle leveringsplikten for ulønnsomme posttjenester avvikles.

Etter Helthjems vurdering er det riktig å erstatte leveringsplikten med målrettede avbøtende tiltak, som i hovedsak gjennomføres via anbud der markedet ikke leverer tilstrekkelige løsninger, slik en har gjort med stor suksess for avisombæring.

Denne omleggingen i lovverket bidrar til å rette opp flere grunnleggende svakheter i dagens postregelverk, som det etter vårt syn var på høy tid å adressere. Helthjem støtter det pågående arbeidet og stiller seg bak hovedlinjene i høringsforslaget. Nedenfor deler vi våre vurderinger av de temaene departementet særlig har bedt om innspill til, samt øvrige forhold vi mener er relevante for et mer velfungerende postmarked.

3. Flere store utfordringer i dagens postmarked

Postmarkedet er i betydelig endring, og det samlede brevvolumet i Norge er redusert med om lag 75 prosent siden år 2000. Samtidig har statens kostnader for brevdistribusjon økt betydelig, fra 391 millioner kroner i 2020 til 1747 millioner kroner i 2025, tilsvarende en økning på om lag 4,5 ganger.

Da utleveringsfrekvensen for brev ble redusert til annenhver virkedag i 2020, var en sentral forutsetning at dette skulle gi vesentlige kostnadsbesparelser og redusere behovet for statlig kompensasjon.

Denne forutsetningen er ikke blitt innfridd.

² Samferdselsdepartementet (2025): Høringsnotat – forslag til ny postlov.

³ Samferdselsdepartementet (2024): Rapport fra Utvalget for fremtidens posttjenester (Postutvalget).

⁴ Statistisk sentralbyrå (SSB): Utvikling i brev- og avisvolumer.

Til tross for lavere omdelingsfrekvens har statens kjøp av ulønnsomme posttjenester økt kraftig, noe som indikerer at endringer i leveringsfrekvens alene ikke er tilstrekkelig når den underliggende strukturen videreføres.⁵

Denne kostnadsutviklingen må sees i sammenheng med utformingen av dagens postlov, som i begrenset grad er tilpasset et moderne postmarked, samt med hvordan leveringspliktig tilbyder har utøvd sin rolle innenfor dette regelverket.

Videre henger utviklingen tett sammen med hvordan statsstøtten i dag ytes, gjennom direkte utpeking og en kompensasjonsmodell basert på et pålagt scenario fremfor et realistisk kommersielt alternativ.

Et illustrerende eksempel er at Posten-konsernet siden 2019 i sine kalkyler har lagt til grunn at all hjemlevering av brev vil opphøre dersom leveringsplikten avvikes.⁶ I praksis innebærer dette at Posten mottar kompensasjon for all hjemlevering av leveringspliktig post, uavhengig av geografisk område.

Resultatet er at staten over tid har finansiert en landsdekkende distribusjonsstruktur og samtidig bærer den fulle finansielle risikoen i et marked med raskt fallende volum.

I tillegg har det vært reist betydelige spørsmål knyttet til kontroll, etterprøvbarehet og praktisering av kostnadsfordelingen mellom leveringspliktig tilbyders kommersielle tjenester og tjenester som kjøpes av staten. Dette har bidratt til økende bekymring for konkurransevidning til fordel for utpekt tilbyder.

Disse problemstillingene er ikke kun av teoretisk karakter. Helthjem har påklaget innretningen av de statlige kjøpene av posttjenester til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). ESA har åpnet en formell sak, som fortsatt er under behandling på tidspunktet for innlevering av dette høringssvaret.

Helthjem er derfor tilfreds med at det nå foreligger et forslag til ny postlov som etter vårt syn adresserer flere av dagens utfordringer og bidrar til å rydde opp i sentrale uklarheter og strukturelle svakheter i gjeldende regelverk.

3.1 Forslag i ny postlov legger til rette for konkurranse og valgfrihet

Helthjem har siden 2021 tatt til orde for en modell for hvordan statlig støtte til postsektoren – både for brev og aviser – bør innrettes fremover.

⁵ Samferdselsdepartementet: Statsbudsjett og omtale av kompensasjon for leveringspliktige posttjenester.

⁶ Posten AS: Forutsetninger lagt til grunn i beregninger av kompensasjon ved avvikling av leveringsplikt (fra 2019).

Etter vårt syn gir lovforslaget i stor grad støtte til denne modellen, og legger til rette for mer effektiv bruk av samfunnets ressurser, økt konkurranse og større valgfrihet, særlig for innbyggerne i distriktene. Samtidig bidrar forslaget til å adressere forhold som i dag er under vurdering hos ESA.⁷

Nedenfor redegjør vi overordnet for denne modellen.

1) Avklare hvor markedet leverer kommersielt

Det bør etableres en tydelig og etterprøvbart forståelse av hvilke geografiske områder der markedet selv kan tilby hjemdistribusjon av postsendinger på kommersielle vilkår. Etter Helthjems vurdering gir vårt faktiske dekningsområde et godt estimat, hvor om lag 75–80 prosent av befolkningen kan betjenes kommersielt. For øvrige postnumre vil det være behov for målrettede avbøtende tiltak.

2) Målrette avbøtende tiltak gjennom anbud

Avbøtende tiltak bør innrettes som anbudsbaserte løsninger i geografiske områder der markedet ikke leverer på kommersielle vilkår. Dette vil sikre at både privatpersoner og næringsliv tilbys et likeverdig tjenestenivå som i mer sentrale områder. Anbudene bør stille krav om at enhetspriser for tradisjonelle postsendinger ligger på nivå med prisene i kommersielt betjente områder, for å sikre likebehandling og en nasjonal prisstruktur.

3) Bruke anbudene til å fremme virksom konkurranse

Anbudene bør utformes slik at de fremmer reell konkurranse. Som del av anbudskriteriene bør det stilles krav til prising av videreformidling for andre registrerte posttilbydere, basert på de interne enhetsprisene anbudsvinner benytter for sisteledd i spredtbygd geografi. Videre bør det vurderes krav om tilgang til relevant infrastruktur hos dagens leveringspliktige tilbydere, der dette er nødvendig for å legge til rette for deltakelse fra flere aktører.

4) Anbud kombinert med videreformidling styrker valgfriheten i distriktene

I områder der distribusjon sikres gjennom anbud, vil krav om videreformidling gi innbyggerne reell valgfrihet. Dette legger til rette for konkurranse på pris, kundeopplevelse og leveringshastighet frem til fastsatt innleveringspunkt.

5) Samdistribusjon gjennom anbudsvinner gir god samfunnsøkonomi

Når postsendinger samdistribueres gjennom anbudsvinner fra lokal terminal eller distribusjonssenheter og frem til mottaker, oppnås mer effektiv ressursbruk. Dette gir miljøgevinster og bidrar til å redusere kostnadene ved statlig kjøp gjennom et bredere inntektsgrunnlag for distributørene.

⁷ EFTA Surveillance Authority (ESA): Formell undersøkelse av påstått statsstøtte til Posten.

Samlet sett gir dette et mer likeverdig posttilbud i distriktene, økt valgfrihet for brukerne og lavere samlede kostnader for staten, ved at offentlig støtte målrettes der markedet faktisk ikke leverer på kommersielle vilkår.

På denne bakgrunn støtter Helthjem fullt ut forslaget om å avvikle dagens generelle leveringsplikt og erstatte denne med målrettede avbøtende tiltak.

3.2 Avbøtende tiltak bør innrettes som anbud

Avbøtende tiltak i postsektoren bør som hovedregel innrettes som anbudsbaserte løsninger, for å sikre målrettet bruk av offentlige midler, tydelig risikofordeling og reell konkurranse om leveransen. Erfaringene fra de statlige avisanbudene gir et godt og relevant grunnlag for hvordan slike tiltak kan utformes i praksis.

De statlige avisanbudene de siste årene har vist at det er mulig å sikre høy leveringskvalitet til kontrollerte kostnader, også i geografisk krevende områder. Gjennom anbud har staten kunnet fastsette tydelige krav til omfang, kvalitet og frekvens, samtidig som kostnadsnivå og risikofordeling har vært transparente og etterprøvbare.

Dette står i kontrast til dagens ordning for leveringspliktige posttjenester, hvor staten i praksis bærer omtrent hele risikoen for kostnadsutviklingen.

I avisanbudet ble det fastsatt en samlet kostnadsramme på 600 MNOK for perioden 2024–2026, og resultatet ble 14,5 prosent under fastsatt ramme, med omtrent all risiko plassert hos tilbyderne.

Den samlede årlige kostnaden for brevlevering er om lag ni ganger høyere enn kostnaden for avisdistribusjon. Selv om dette er ulike produkter med forskjellig kompleksitet og krav, fremstår kostnadsforskjellen betydelig, særlig sett i lys av at avisdistribusjonen dekker færre leveringsdager.

Støtten til avisdistribusjon er målrettet mot geografiske områder der kommersiell distribusjon ikke er lønnsom, og gir dermed en god indikasjon på hvor det tilsvarende heller ikke er kommersielt grunnlag for distribusjon av tradisjonelle brev og postsendinger.

Etter Helthjems vurdering viser erfaringene fra avisanbudene de seneste årene at disse prinsipper med fordel kan anvendes også ved fremtidige statlige kjøp av ulønnsomme posttjenester.

Dette kan oppnås gjennom en anbudsmoell som bygger på følgende hovedprinsipper:

For det første bør anbudene være geografisk avgrensede, slik at staten kun kjøper tjenester i de områdene hvor det ikke foreligger et godt nok kommersielt tilbud. Slike vurderinger bør, i tråd med departementets forslag, bygge på systematiske undersøkelser og dialog med distribusjonsaktører, gjennomført av tilsynsmyndigheten for postområdet.

En geografisk inndeling – for eksempel basert på regioner, postnummer eller konkrete ruteområder – vil bidra til lavere kostnader, åpne for flere tilbydere og hindre at statlige ordninger går lenger enn det markedsforholdene tilsier.

For det andre bør anbudene være produkt- og tjenestespesifikke, med klare krav til hvilke tjenester som skal sikres. Dette gir større fleksibilitet i valg av løsninger, bedre samsvar med brukernes faktiske behov og mer presise kjøp der kompensasjonen knyttes til etterprøvbare kostnader.

For det tredje bør kontraktene være tidsavgrensede, med klart definert varighet og eventuell opsjon på forlengelse kun der behovet fortsatt er dokumentert. Dette sikrer regelmessig konkurranseutsetting og forhindrer at midlertidige tiltak blir permanente.

For det fjerde bør tildelingskriteriene baseres på en kombinasjon av pris, kvalitet, leveringssikkerhet og robusthet, herunder evne til drift under krevende forhold, samt bruk av teknologiske løsninger som styrker sporbarhet, sikkerhet og effektivitet.

For det femte bør anbudsprosessene utformes slik at de er tilgjengelige også for mindre aktører, blant annet ved at krav til volum, sikkerhetsstillelse og rapportering står i rimelig forhold til oppdragets omfang.

3.3 Videreformidlingsplikten bør være en del av avbøtende tiltak

Helthjem mener det ikke bør innføres en generell videreformidlingsplikt. Der staten kjøper posttjenester som avbøtende tiltak i avgrensede geografiske områder, bør det imidlertid stilles krav om videreformidling for å sikre innbyggerne reell valgfrihet for posttjenester med hjemlevering.

I slike tilfeller bør anbudsvinner pålegges å videreformidle postsendinger for alle registrerte tilbydere på objektive, ikke-diskriminerende og transparente vilkår.

Slike krav bør være strengt avgrenset til de områdene og tiltakene de er ment å avhjelpe, og ikke gis generell anvendelse.

Krav til videreformidling bør fastsettes eksplisitt i anbudsgrunnlaget og inngå i tildelingskriteriene, slik at omfang, varighet og kompensasjon er klart og entydig definert. Tilbydere bør samtidig pålegges å oppgi priser for videreformidling som en del av tilbudsinnleveringen.

Etter Helthjems vurdering er dette ikke tilstrekkelig avklart i dagens regelverk. At Nasjonal kommunikasjonsmyndighet for tiden fører et utvidet tilsyn med Postens videreformidlingspraksis – basert på klager fra Helthjem og flere andre aktører⁸ – understreker behovet for tydeligere og mer forutsigbare rammer.

En generell videreformidlingsplikt, gjeldende for hele landet og uavhengig av konkrete avbøtende tiltak, vil etter Helthjems syn være uforholdsmessig og lite treffsikker. En slik ordning kan svekke insentivene til å investere i egne distribusjonsnett, skape uklar risikofordeling og gi utilsiktede konkurransevridende effekter.

Videreformidling bør derfor ikke benyttes som et generelt regulatorisk virkemiddel, men som et målrettet tiltak der markedet faktisk ikke leverer, og der staten har definert et konkret behov gjennom kjøp eller utpeking.

3.4 Overgangsordning og krav til tidsavgrensning

Helthjem vurderer at lovforslaget slik det nå foreligger, ikke gir tilstrekkelig klarhet i hvordan overgangen fra dagens ordning til et system basert på avbøtende tiltak skal gjennomføres i praksis, eller hvilken tidsramme som legges til grunn for denne viktige overgangen.

Dersom overgangsperioden ikke klart reguleres, innebærer dette en reell risiko for at midlertidige løsninger i praksis videreføres over lengre tid enn nødvendig uten fornyet vurdering av behov, kostnader og markedsforhold. Dagens leveringspliktige tilbyder har insentiver til å forlenge overgangsperioden så langt som mulig. Uten tydelige rammer for varighet og gjennomføring vil dette kunne forsinke reell konkurranse og være uheldig både for markedet og for brukerne.

Helthjem-nettverket står klare til å levere tjenester i tråd med ny postlov der hvor forholdene ligger til rette for det, og det er derfor avgjørende at overgangsperioden klargjøres samtidig som lovendringene vedtas.

For å sikre en forutsigbar, rettssikker og etterprøvbar overgang foreslår

⁸ Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom): Utvidet tilsyn med Postens praksis og vilkår for videreformidling.

Helthjem derfor at det fastsettes en tydelig gjennomføringsperiode, maks tolv måneder, der departementet utarbeider blant annet nødvendige forskrifter, geografiske tildelingsplaner for avbøtende tiltak og en tidsplan for anbudsprosesser.

Midlertidige oppdrag i overgangsperioden bør som hovedregel gjennomføres etter anbud, med direkte utpeking kun i ekstraordinære tilfeller begrunnet i objektive hensyn, slik som lovverket ellers legger opp til.

Behovet for en tydelig overgangsordning må også ses i lys av at dagens postlov bygger på en forutsetning om at konsesjoner og utpeking av leveringspliktige tilbydere skal være tidsavgrensede og gjenstand for periodisk vurdering.

Erfaringene fra konsesjonspraksis over lengre tid mellom stat og leveringspliktige tilbyder for kjøp av ulønnsomme posttjenester viser at nevnte forutsetninger om tidsavgrensning sjeldent har blitt fulgt opp i praksis, noe som igjen understreker behovet for langt klarere og mer bindende rammer inn mot nytt postlovverk.

4. Registreringsplikt – enkel tilgang og lav terskel for etablering

I et nytt postmarked der aktørene sidestilles og den generelle leveringsplikten avvikles, støtter Helthjem forslaget om å videreføre en registreringsplikt for alle tilbydere av postsendinger.

Det er positivt at lovforslaget legger opp til en registreringsprosess gjennom utfylling av et digitalt skjema, og at den nye lovteksten klargjør hvilke tjenester som omfattes av registreringsplikten.

Helthjem ser ikke et behov for at registreringen bør inneholde en ordning med forhåndsgodkjenning slik som det er i Danmark. Etter vårt syn er dagens modell, med registrering kombinert med etterfølgende tilsyn og sanksjonsmuligheter, tilstrekkelig for å sikre at aktørene etterlever lovens krav.

Helthjem har forståelse for ønsket om kvalitetssikring av tilbydere. Dersom departementet likevel vurderer en form for godkjenningsmekanisme, bør denne etter vårt syn utformes balansert og risikobasert, slik at aktørene ikke møtes med unødige byråkrati.

Helthjem har vært registrert posttilbyder over tid, og vil også fremover innrette virksomheten i tråd med eventuelle endringer. Vi ser per i dag ingen forhold som tilsier at dette skulle stille seg annerledes under en eventuell fremtidig registreringsplikt.

4.1 Rapporteringsplikt – vår mening om rammeverket

Helthjem er enige i departementets prinsipale utgangspunkt om at rapporteringsplikten må være overkommelig og begrenset til det som er nødvendig for myndighetens formål. Det er betydelige forskjeller i størrelse, organisering og kapasitet blant posttilbyderne, og rapporteringskravene bør derfor utformes på en måte som ikke er uforholdsmessig tyngende.

Etter Helthjems vurdering er det hensiktsmessig at alle tilbydere rapporterer et sett grunnleggende og standardiserte opplysninger, herunder hvilke tjenester som tilbys, totale volum, kvalitet og klagenivå, geografiske dekningsområder, dekningsgrad (f.eks. antall husholdninger eller områder som betjenes), samt eventuelle sikkerhetshendelser.

Mer detaljert rapportering, for eksempel om fremsendingstider, innleveringspunkter og leveringsfrekvens, kan etter Helthjems syn forbeholdes tilfeller der staten vurderer eller gjennomfører avbøtende tiltak.

Helthjem mener videre at markedsovervåkingen med fordel bør suppleres med regelmessige og strukturerte markedsdialoger med aktører som har faktisk eller potensiell interesse i å levere posttjenester i områder som i dag anses som ulønnsomme. Helthjem har selv tydelig interesse i å delta i slike dialoger. Slike prosesser kan gi myndighetene verdifull innsikt i hvor markedet allerede har leveranseevne, og hvor kommersielle eller delvis kommersielle tilbud kan etableres dersom rammevilkårene eller innretningen av statlige kjøp justeres.

5. Postsektorens utvidede ansvar for sikkerhet og beredskap

Helthjem støtter forslaget om å utvide gjeldende sikkerhetsbestemmelser til å omfatte alle posttilbydere. Sikker håndtering av postsendinger er en integrert del av vår daglige drift.

Den teknologiske infrastrukturen som understøtter vår fysiske distribusjon er i hovedsak utviklet og driftet av Helthjem selv, og har vært det i over 20 år. Vi har etablert robuste rutiner for både fysisk sikkerhet og informasjonssikkerhet, og etterlever blant annet kravene i NIS2-regelverket.⁹

Når det gjelder beredskap, deler Helthjem vurderingen av at logistikk og distribusjonsbransjen har en viktig funksjon i ekstraordinære situasjoner, særlig ved bortfall av elektronisk kommunikasjon.

⁹ Europaparlamentet og Rådet: Direktiv (EU) 2022/2555 (NIS2-direktivet).

Vi er derfor positive til dialog med myndighetene om hvordan vår distribusjonsstruktur kan inngå i en helhetlig og risikobasert beredskapsvurdering.

Helthjem leverer ukentlig produkter hjem til hele den norske befolkningen gjennom et nasjonalt distribusjonsnett. Nettverket har også etablert tilgang til oppganger i boligblokker og relevante fellesarealer.

Videre har Helthjem betydelig lokalkunnskap og disponerer et erfarent budnettverk, hvor mange har flere tiårs tjenestetid. Vi forvalter også et omfattende og løpende oppdatert adresseregister, inkludert operativ informasjon om leveringsstatus, flytting og midlertidig fravær, som samlet kan gi verdifull situasjonsforståelse i en krisesituasjon.

Gjennom eierskapet i Morgenlevering er Helthjem del av en etablert verdikjede for distribusjon av mat og næringsmidler, med erfaring fra tidssensitiv levering direkte til husholdninger.

Vi er også tett integrert med norske avistrykkerier i ulike deler av landet, noe som gir evne til rask produksjon og distribusjon av trykket informasjon ved behov. Norske aviser utgjør i denne sammenheng en sentral informasjonskanal i krisesituasjoner, særlig ved bortfall av digitale flater.

Helthjem er positiv til å bidra som beredskapsaktør og ønsker å følge dette opp i dialog med myndighetene, spesielt i lys av det som ofte omtales som totalforsvarsåret 2026.

5.1 Avgrensning mot dørterskeltjenesten

Samtidig er det etter Helthjems syn avgjørende at postlovens virkeområde avgrenses tydelig og holdes til definerte posttjenester. En slik avgrensning bidrar til en tydelig rolleforståelse og forhindrer at postloven brukes som hjemmel for å etablere nye tjenester eller ordninger som i realiteten faller utenfor lovverkets formål.

Et tydelig eksempel på en ordning som etter Helthjems vurdering faller utenfor postlovens virkeområde, er Postens pilotprosjekt, ofte omtalt som «dørterskeltjenesten».

Tjenesten omfatter oppgaver som går vesentlig utover formidling av postsendinger, og representerer etter vårt syn en ny type tjeneste med et formål og innhold som ikke er postfaglig begrunnet. Dette gjelder uavhengig av om ordningen omtales eller begrunnes som et beredskaps- eller helsetiltak. At Posten-konsernet selv vurderer å ha overtallige ansatte, kan etter Helthjems syn heller ikke begrunne etableringen av en ny tjeneste som finansieres gjennom bestemmelsene i ny postlov.

Helthjem viser i denne sammenheng til både Samferdselsdepartementets tydelige føringer i høringsnotatet til ny postlov og Postutvalgets konklusjon fra 2024, som slår fast at dørterskeltjenesten ikke er en del av de universelle posttjenestene.

Dørterskeltjenesten slik den er formet nå må behandles som en tjeneste av allmenn økonomisk betydning (SGEI), og vil som hovedregel måtte konkurransenutsettes.¹⁰ En direkte utpeking av én aktør vil være rettslig svært krevende å forsvare og kan innebære risiko for ulovlig statsstøtte.

Videre vil en innlemmelse av dørterskeltjenesten i postregelverket, og/eller en direkte utpeking uten konkurranse, gi konkurransevridende effekter og undergrave prinsippet om like konkurransevilkår, i strid med både postlovens formål og blant annet statsstøtteregelverket.

At lovgiver i prinsippet kan definere nye tjenester inn i postloven, kan etter Helthjems syn i seg selv ikke være et tilstrekkelig argument. Postlovens virkeområde bør avgrenses av tjenestens art og formål, ikke av organisatoriske eller sysselsettingsmessige hensyn.

Samtidig vil Helthjem understreke at beredskapsrelaterte oppgaver ikke forutsetter særskilte ordninger innenfor postlovgivningen. Et velfungerende beredskapsnettverk vil trolig være mer robust dersom det bygger på flere aktører med komplementære distribusjonskapasiteter, hvor vi mener at flere aktører i logistikk og distribusjonsbransjen har relevante kapabiliteter og bør inngå i et slikt nettverk.

Staten og kommunene står fortsatt fritt til å anskaffe velferds- og beredskapsrelaterte tjenester gjennom egnede anskaffelsesprosesser. Helthjem er positive til samarbeid der våre distribusjonsressurser kan inngå i slike løsninger.

5.2 Politiattest – omfang og praktisering i et sikkerhetsperspektiv

Helthjem har forståelse for departementets forslag om å tydeliggjøre adgangen til å kreve politiattest for ansatte i postvirksomhet. Etter vårt syn er det imidlertid viktig at dette ikke utvikles til et generelt eller felles krav for alle bud eller ansatte i ordinær postdistribusjon.

Distribusjonsbransjen er allerede underlagt tydelige og etablerte krav, blant annet gjennom løyveordninger og HMS-regelverk, hvor det er krav om HMS-kort. Et generelt krav om politiattest i tillegg til dette vil etter Helthjems vurdering innebære økt byråkrati og administrativt merarbeid, uten at det står i et rimelig forhold til den faktiske risikoen.

¹⁰ EU/ESA: Rettslig rammeverk for kompensasjon for tjenester av allmenn økonomisk betydning (SGEI).

Helthjem mener derfor at adgangen til å kreve politiattest må praktiseres risikobasert og proporsjonalt, i tråd med høringsforslaget.

Eventuelle krav bør begrenses til særskilte funksjoner med særlig tillit eller tilgang, for eksempel knyttet til leveringspliktige posttjenester, beredskapskritiske leveranser eller andre oppgaver der samfunnssikkerhetshensyn tilsier det.

6. Tilgang til postbokser og pakkeskap

Helthjem støtter departementets forslag om å utvide dagens bestemmelse om tilgang til postbokser til også å omfatte pakkeskap. Et slikt tiltak kan redusere etableringsbarrierer og bidra til styrket konkurranse i pakkeleveringsmarkedet på en effektiv og målrettet måte.

Som departementet påpeker i høringsnotatet, er etablering av egne pakkeskapnettverk kapitalkrevende som igjen kan utgjøre betydelige etableringshindre, i tillegg til at tilgang til lokasjoner kan utgjøre en barriere, særlig i plassbegrensede områder. Delt bruk av eksisterende infrastruktur kan redusere behovet for nye skap, frigjøre areal i bymiljøer og gi brukerne et mer oversiktlig og tilgjengelig tilbud.

Det finnes i dag pakkeskapsløsninger med teknisk logikk som kan legge til rette for delt bruk av skap på tvers av markedet. Slike løsninger er i utgangspunktet utviklet for deling innenfor samme nettverk, men kan også danne grunnlag for delt bruk på tvers av aktører, forutsatt at det etableres hensiktsmessige kommersielle og tekniske rammer.

Samtidig er Helthjem bevisst at tilgangsplikt er et inngripende virkemiddel, og at reguleringen derfor må utformes balansert og proporsjonalt.

6.1 Prinsipper for tilgang og kostnadsfordeling

Helthjem mener at eventuell tilgang bør gis på nivå med det enkelte postboksanlegg eller pakkeskap og den konkrete lokasjonen, og ikke som en kommersiell «tjeneste» der én aktør leverer hele verdikjeden fra innlevert hovedterminal til utlevering i pakkeskap. Dette er viktig for å sikre klare ansvarsforhold og reell konkurranse mellom tilbyderne.

Videre mener Helthjem at tilbydere som gis tilgang, selv må dekke kostnadene knyttet til bruken. Kostnadsgrunnlaget bør reflektere en rimelig andel av investeringskostnader, løpende drift og vedlikehold, herunder teknologiske løsninger, samt faktisk kalkulert kostnad for benyttet kapasitet, for eksempel hvor lenge en sending opptar et skap før henting.

En slik kostnadsmodell bidrar til effektive insentiver og hindrer utilsiktet subsidiering. Modellen vil kreve oppsyn fra myndighetene og lik praktisering på tvers av tilbydere.

Delt bruk av pakkeskap kan også gi samfunnsgevinster i form av færre kjøreoppdrag, redusert materiellbruk og mer effektiv logistikk. På denne bakgrunn støtter Helthjem at pakkeskap omfattes av tilgangsreguleringen i ny postlov, forutsatt at reguleringen utformes på en teknologi-, konkurransenøytral og kostnadsdekkende måte.

Samtidig anerkjenner vi at dette spørsmålet er komplekst og videre utredning og vurderinger vil trolig kreves for å finne løsninger og vilkår som lar seg implementere i praksis.

7. Digital og informasjonsmessig infrastruktur (adresse og postnummer)

For at konkurranse på like vilkår skal fungere i praksis, mener Helthjem at registrerte posttilbydere må sikres ikke-diskriminerende og tidsriktig tilgang til grunnleggende fellesinfrastruktur i postmarkedet. Dette omfatter blant annet adresseregister, postnummersystem og tilhørende oppdateringer.

Etter Helthjems vurdering fungerer tilgangen til denne infrastrukturen i hovedsak tilfredsstillende i dagens postmarked. Eventuelle forslag om å endre forvaltningen av adresseregister og postnummersystem bør derfor begrunnes tydelig og utredes nærmere før det eventuelt innføres nye tiltak.

8. Dagens erstatningsordninger i post- og pakkemarkedet

Helthjem mener at dagens reklamasjons- og erstatningsordninger i post- og pakkemarkedet i hovedsak fungerer godt, og ikke bør endres uten tungtveiende grunner. Over tid har markedsaktørene etablert differensierte ordninger som er tilpasset ulike typer sendinger, kundetyper og leveringsformer, og som samlet sett gir en hensiktsmessig balanse mellom forbrukerhensyn, gjennomførbarhet og kommersiell fleksibilitet.

For bedriftsforsendelser og netthandelssendinger fra bedrift til forbruker (B2C) reguleres erstatningsansvaret i dag gjennom NSAB 2015-rammeverket, supplert av vegfraktlovens bestemmelser.¹¹ En eventuell erstatning fastsettes på grunnlag av sendingens vekt – et objektivt og kjent kriterium for både avsender og transportør, som

¹¹ Nordisk Speditørforbund: NSAB 2015 – nordiske spedisjonsbestemmelser, jf. også vegfraktloven.

fungerer godt. Helthjem mener at erstatningsansvaret for denne typen fortsatt bør reguleres gjennom etablert transportregelverk, og ikke gjennom postloven.

For pakkeforsendelser som går mellom privatpersoner (C2C) følger reklamasjons- og erstatningsordningene i hovedsak av postloven, med erstatning basert på varens verdi.¹² Helthjem mener dette er riktig rammeverk for denne typen forsendelser og derfor ikke bør justeres.

For uregistrerte postsendinger, herunder kontaktløse postkasse- og dørleveranser, ytes det i dag som hovedregel ikke erstatning for tap av sendingen fra distributør. Helthjem mener dette er en hensiktsmessig ordning som bør videreføres.

Manglende erstatningsplikt reflekterer en bevisst og proporsjonal risikofordeling, der forbrukeren enten aktivt velger kontaktløs levering eller aksepterer levering uten kvittering. I slike leveringsformer er det verken praktisk mulig eller forholdsmessig å pålegge distributøren ansvar etter at sendingen er registrert som levert. Vi mener derfor at det ikke bør innføres noen lovpålagt erstatningsplikt for uregistrerte postsendinger.

En omlegging av reklamasjons- og erstatningspraksis vil kunne føre til økt risiko for distribusjonsaktører, høyere kostnader og økte fraktpriser. I et marked preget av lave marginer kan dette få betydelige konsekvenser for kostnadsnivå, prisstruktur og etableringsvilkår, særlig for nye aktører. Vi frykter at dette samlet sett ikke vil gagne brukerne av posttjenestene.

Helthjem er positive til tiltak som styrker forbrukertryggheten, men mener det er avgjørende at eventuelle endringer i erstatningsreglene utformes på en måte som er balansert, proporsjonal og praktisk gjennomførbar.

Etter Helthjems syn bør erstatningsreglene differensieres tydelig basert på kundetype og leveringsform, og ansvaret bør stå i rimelig forhold til det tilbyderens faktisk kan kontrollere, særlig ved kontaktløse leveranser.

9. Miljøhensyn i relasjon til ny postlov

Helthjem støtter departementets tydelige vektlegging av miljøhensyn i arbeidet med nytt postregelverk. Posttjenester er en sentral del av transportsektoren og har et ansvar for å kutte utslipp og fremme bærekraftige løsninger. Vi merker at miljøperspektivet løftes frem flere steder i høringsnotatet, noe som samsvarer godt med Helthjems egne prioriteringer.

¹² Lov om posttjenester (postloven) – bestemmelser om erstatning for postsendinger.

Ny postlov legger etter Helthjems vurdering til rette for ytterligere miljøforbedringer ved å fjerne rigiditet i dagens rammeverk og åpne for mer fleksible og effektive måter å organisere posttjenestene på.

Postutvalget pekte i sin rapport på at fremtidens posttjenester må være bærekraftige¹³, og Helthjem deler dette synet. Vi mener at økt konkurranse i postmarkedet, kombinert med målrettede avbøtende tiltak der markedet ikke leverer, vil kunne bidra til en mer effektiv ressursbruk og dermed akselerere den grønne omstillingen i postsektoren.

10. Helthjem ønsker minst tredagers avisdistribusjon

Helthjem merker seg at regjeringen støtter Postutvalgets konklusjon om at aviser fortsatt bør sikres hjemlestribusjon minst tre dager i uken i områder uten kommersielle avisbudnett. Samtidig vil Helthjem peke på at det er gode grunner til å vurdere fire faste distribusjonsdager per uke.

Helthjems distribusjonsnett er i dag i drift seks dager i uken, da det fortsatt er etterspørsel etter papiravis seks dager i uka og at hyppig og forutsigbar levering har stor betydning for abonnenter og aviser.

En løsning med kun tre dager innebærer en reduksjon sammenlignet med kommersiell distribusjon, og kan forsterke forskjellene mellom områder med og uten markedsbaserte tilbud. Etter Helthjems vurdering vil fire faste distribusjonsdager bidra til å sikre et mer likeverdig tilbud, redusere risikoen for abonnementsfravall og bedre understøtte avisenes økonomiske bærekraft.

Helthjem mener at eventuell videreføring eller utvidelse av avisdistribusjonen bør skje gjennom konkurransebaserte anbud. Anbudsmodellen har vist at staten kan sikre høy leveringskvalitet til kontrollerte kostnader, med tydelige krav til omfang, kvalitet og frekvens, og med klar risikofordeling. Fire dagers avisdistribusjon bør derfor vurderes som en del av fremtidige, målrettede avbøtende tiltak der markedet ikke leverer på kommersielle vilkår.

11. Avsluttende bemerkninger og anbefalinger

Helthjem er gjennomgående positive til forslagene i ny postlov og de strukturelle grepene som foreslås.

¹³ Samferdselsdepartementet (2024): Rapport fra Utvalget for fremtidens posttjenester (Postutvalget).

Lovforslaget fremstår som gjennomarbeidet og godt tilpasset de utfordringer og muligheter postsektoren står overfor, og ivaretar etter Helthjems vurdering lovens hovedformål om å sikre brukerne gode, trygge og fremtidsrettede posttjenester.

Forslaget representerer et nødvendig og riktig skifte i retning av et mer målrettet, effektivt og bærekraftig regelverk, til beste for både brukere og samfunnet som helhet.

Særlig vil Helthjem fremheve følgende hovedpunkter som sentrale og viktige i det videre arbeidet med ny postlov:

- **Avvikling av den generelle leveringsplikten** for ulønnsomme posttjenester erstattes med mer målrettede avbøtende tiltak, noe som gir et bedre tilbud i distriktene og langt mer effektiv bruk av statlige midler. **Anbud etableres som hovedregel** ved statlige kjøp av posttjenester der markedet ikke leverer, noe som legger til rette for konkurranse, kostnadskontroll og innovasjon.
- **Videreformidling bør innføres som et virkemiddel innenfor avbøtende tiltak**, og ikke som en generell og varig plikt, slik at konkurranse- og investeringsinsentiver i markedet ivaretas.
- **En tydelig og tidsavgrenset overgangsordning** er avgjørende for å sikre forutsigbarhet, hindre at midlertidige løsninger blir permanente, og legge til rette for reell konkurranse over tid.
- **Dørterskeltjenesten holdes utenfor postlovens virkeområde**, i tråd med klare avgrensninger mellom posttjenester og velferds- og helsepolitiske tiltak.
- **Dagens differensierte erstatningsordninger videreføres**, herunder at uregistrerte postsendinger fortsatt ikke pålegges lovpålagt erstatningsplikt, samtidig som det åpnes for fleksibilitet der dette er hensiktsmessig.

Helthjems overordnede anbefaling er at departementet går videre med hovedlinjene i lovforslaget. Avslutningsvis vil vi uttrykke at vi ser frem til å operere under et oppdatert regelverk som anerkjenner oss som en likeverdig aktør i postmarkedet.

Helthjem-nettverket vil fortsette å opptre ansvarlig og løsningsorientert, og stiller seg til disposisjon for videre dialog med departementet og tilsynsmyndighetene i det videre arbeidet.

Dette høringssvaret er utarbeidet i fellesskap og oversendes på vegne av selskapene i Helthjem-nettverket.

Med vennlig hilsen

Hans Kristian Hallén-Hasaas
Administrerende direktør
Helthjem Delivery AS

Anders Lunde Angen
Administrerende direktør
Helthjem Netthandel AS

Per Iversen
Administrerende direktør
Helthjem Mediapost AS

Marius Tegnander Evensen
Direktør for samfunn og kommunikasjon
Helthjem-nettverket

Dokumentet er godkjent og sendt elektronisk uten signatur.